

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Першы прарэктар БДУКМ

_____ Н. У. Карчэўская

«__» _____ 2018 г.

Рэгістрацыйны № ВД-___/вуч.

**ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ ВАЙНА САВЕЦКАГА НАРОДА
(у кантэксце Другой сусветнай вайны)**

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
на вучэбнай дысцыпліне
для ўсіх спецыяльнасцей універсітэта*

СКЛАДАЛЬНІК

А. Я. Паўлава, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі і музэязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

І. М. Грамовіч, дэкан факультэта музычнага мастацтва ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат педагагічных навук, дацэнт;

Д. С. Самахвалаў, дацэнт кафедры крыніцазнаўства Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыі Беларусі і музэязнаўства ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 6 ад 24.01.2017 г.);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстанова адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 3 ад 09.02.2017 г.)

Адказы за рэдакцыю: В. Б. Кудласевіч

Адказы за выпуск: А. Я. Паўлава

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Праграма вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)» прызначана для студэнтаў усіх спецыяльнасцей універсітэта.

Месца вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)» у сістэме сацыяльна-гуманітарных ведаў вызначаецца зместам яе вывучэння, якім з'яўляюцца агульнасістэмныя заканамернасці і рэгіянальныя асаблівасці працэсаў у сістэме міжнародных адносін XX ст. Актуальнасць вывучэння гісторыі Вялікай Айчыннай вайны абумоўлена неабходнасцю захавання памяці пра трагічныя падзеі гістарычнага мінулага на прыкладзе Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў, пра месца і ролю беларускага народа ў перамозе над нацызмам.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)» заснавана на выкарыстанні ведаў, якія студэнты атрымліваюць падчас вывучэння абавязковага модуля «Гісторыя» – дысцыпліны цыкла сацыяльна-гуманітарных дысцыплін.

Прадметам вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)» з'яўляецца паглыбленае вывучэнне прычын, ходу развіцця, завяршэння, вынікаў і ўрокаў Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Асноўная *мэта* выкладання вучэбнай дысцыпліны – даць цэласнае ўяўленне студэнтам пра Другую сусветную і Вялікую Айчынную войны ў сусветнай гісторыі.

Мэтавая накіраванасць прадугледжвае вырашэнне наступных *задач*:

– асвятліць падзеі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў, іх ўзаемасувязь і ўзаемаўплыў, паказаць жыццё народа на акупаванай тэрыторыі і ў савецкім тыле;

– навучыць студэнтаў правільна аналізаваць розныя погляды на прычыны, ход і вынікі вайны;

– раскрыць уздзеянне і ўплыў падзей на франтах Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў на лёс народаў Еўропы і Савецкага Саюза;

– сфарміраваць уяўленне аб месцы і ролі беларускага народа ў барацьбе з фашызмам у Вялікай Айчыннай вайне ў кантэксце Другой сусветнай вайны;

– паказаць уплыў падзей Вялікай Айчыннай вайны на развіццё культуры;

– спрыяць фарміраванню нацыянальнай самасвядомасці, пачуцця патрыятызму, грамадзянскасці, адказнасці перад грамадствам і дзяржавай.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі першай ступені:

АК-1. Умець выкарыстоўваць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-2. Валодаць сістэмным і параўнальным аналізам.

АК-3. Валодаць даследчымі навыкамі.

АК-4. Умець працаваць самастойна.

АК-6. Валодаць міждысцыплінарным падыходам да вырашэння задач.

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, павышаць кваліфікацыю на працягу жыцця.

У выніку вывучэння дадзенай дысцыпліны студэнт павінен набыць наступныя сацыяльна-асобасныя кампетэнцыі:

САК-1. Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

САК-2. Быць здольным да сацыяльнага ўзаемадзеяння.

САК-3. Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

САК-5. Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі.

САК-7. Быць здольным асэнсавана ўспрымаць і беражліва адносіцца да гістарычнай, культурнай спадчыны Беларусі і свету.

Студэнт павінен развіць наступныя прафесійныя кампетэнцыі спецыяліста:

ПК-8. Устанаўліваць і падтрымліваць сувязі з рознымі сацыяльнымі інстытутамі з мэтай фарміравання спрыяльнага сацыякультурнага асяроддзя.

ПК-9. Арганізоўваць і праводзіць інфармацыйна-асветніцкія, культурна-творчыя і адукацыйныя мерапрыемствы.

ПК-15. Выкарыстоўваць сучасныя дасягненні навукі і перадавых тэхналогій і ўкараняць іх у практычную дзейнасць.

Пералічаныя кампетэнцыі прадугледжваюць фарміраванне наступных ведаў, уменняў і навыкаў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны ведаць:

- сутнасць палітычных падзей напярэдадні Другой сусветнай вайны;

- асноўныя этапы Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў;

- асноўныя гістарычныя факты, падзеі, даты і персаналіі;

- месца і ролю Вялікай Айчыннай вайны ў гісторыі Беларусі;

- ролю беларускага народа ў барацьбе з фашызмам у Вялікай Айчыннай вайне;

- вынікі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Студэнты павінны ўмець:

- аналізаваць супярэчлівыя працэсы гістарычнага развіцця;

- аналізаваць месца Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў у сусветна-гістарычным развіцці;

- аналізаваць уплыў ваенных падзей на лёсы народаў Савецкага Саюза, Еўропы і чалавецтва ў цэлым.

- характарызаваць асноўныя этапы, перыяды Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў;

- характарызаваць формы барацьбы насельніцтва Беларусі з нямецкімі захопнікамі;

- характарызаваць формы калабарацыі (супрацоўніцтва з акупантамі).

Студэнты павінны валодаць:

- навыкамі аналізу і выкарыстання інфармацыйных рэсурсаў па праблемах гісторыі Другой сусветнай вайны;

- навыкамі стварэння інфармацыйных прадуктаў розных відаў па тэмах курса;

- навыкамі кампаратывістыкі.

У адпаведнасці з вучэбнымі планамі на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)» для студэнтаў дзённай формы атрымання адукацыі ўсяго адведзена 72 гадзіны, з якіх 34 – аўдыторныя. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: 26 гадзін – лекцыі, 8 гадзін – семінарскія заняткі. Для студэнтаў завочнай формы атрымання адукацыі ўсяго адведзена 8 аўдыторных гадзін: 6 гадзін – лекцыі, 2 гадзіны – семінарскія заняткі. Рэкамендаваная форма кантролю – залік .

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Уводзіны. Перыядызацыя Другой сусветнай вайны

Прадмет, мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны «Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны)», яе структура і змест. Актуальнасць вывучэння гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў. Навуковыя плыні і гістарычныя школы. Крыніцы і гістарыяграфія. Праблемы перыядызацыі.

Раздзел 1. Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў першы перыяд Другой сусветнай вайны

Тэма 2. Міжнароднае становішча ў другой палове 1930-х гг.

Уплыў Першай сусветнай вайны на міжнародную палітыку першай паловы XX ст. Міжнароднае становішча ў 30-я гг. XX ст. Крызіс Версальска-Мюнхенскай сістэмы. Ідэалогія фашызму. Фарміраванне фашысцкага блока. Антыкамінтэрнаўскі пакт. СССР і Ліга Нацый. Грамадзянская вайна ў Іспаніі. Ваенныя дзеянні на Далёкім Усходзе. Мюнхенскае пагадненне і яго вынікі. Ініцыятывы СССР па стварэнні сістэмы калектыўнай бяспекі ў Еўропе. Савецка-германскія дамовы 1939 г.

Тэма 3. Пачатак і першы перыяд Другой сусветнай вайны. СССР перад Вялікай Айчыннай вайной

Прычыны і характар Другой сусветнай вайны. Напад Германіі на Польшчу. Стратэгія «Бліцкрыг». «Дзіўная вайна». Паход Чырвонай арміі ў Заходнюю Беларусь і Заходнюю Украіну. Далучэнне Заходняй Беларусі да БССР. Асаблівасці палітыкі савецкіх органаў улады ў заходніх абласцях БССР. Перадача Літве часткі тэрыторый БССР. Савецка-фінская вайна і ўдзел у ёй беларусаў. Далучэнне Літвы, Латвіі, Эстоніі і зямель Усходняй Румыніі да СССР. Ваенныя дзеянні ў Еўропе. Капітуляцыя Францыі. Пачатак руху Супраціўлення ў Еўропе. Берлінскі пакт. Пакт аб нейтралітэце паміж СССР і Японіяй. СССР у перадваенныя гады. Мерапрыемствы па ўмацаванні абароназдольнасці. Ваенна-патрыятычная і ваенна-абарончая работа сярод насельніцтва. Становішча ва ўзброеных сілах. Палітычныя рэпрэсіі. Заходняя Асобая ваенная акруга.

Раздзел 2. Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941–1944 гг.)

Тэма 4. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Арганізацыя абароны краіны

Мэты Германіі ў вайне з СССР. План «Барбароса». Напад Германіі на СССР. Прыгранічныя баі. Абарона Брэсцкай крэпасці. Дзейнасць па мабілізацыі сіл і сродкаў супраць агрэсіі. Дзяржаўны камітэт абароны. Знішчальныя атрады і народнае апалчэнне. Абарончыя баі пад Мінскам, Віцебскам, Оршай, Магілёвам, Гомелем. Перавод прамысловасці на ваенныя рэйкі. Эвакуацыя насельніцтва і матэрыяльных рэсурсаў.

Тэма 5. Крах наступальнай стратэгіі Вермахта

Баявыя дзеянні на франтах. Абарона Адэсы, Кіева, Севастопаля. Баі на ленінградскім кірунку. Блакада Ленінграда. Прычыны няўдач Чырвонай арміі летам-восенню 1941 г. Аперацыя «Тайфун». Абарона сталіцы СССР. Контрнаступленне пад Масквой. Міжнароднае значэнне перамогі савецкіх войск пад Масквой.

Тэма 6. Асноўныя рысы акупацыйнага рэжыму

Мэты і задачы акупацыйнага рэжыму, сродкі іх дасягнення. План «Ост». Германскае міністэрства па справах акупаваных усходніх тэрыторый. Тэрытарыяльны падзел. Акупацыйны апарат кіравання. Палітыка генацыду. Знішчальныя ваенныя фарміраванні. Карныя экспедыцыі. Лагеры смерці. Вываз насельніцтва на прымусовую працу ў Германію. Дзейнасць ваенных фарміраванняў краін-саюзніц Германіі на акупаваных тэрыторыях. Ваенна-эканамічныя службы. Эканамічная палітыка акупантаў. Рабаванне рэсурсаў і матэрыяльных каштоўнасцей. Вываз культурных каштоўнасцей. Германская прапаганда і агітацыя: формы і метады. Стаўленне беларускага народа да захопнікаў. Паўсядзённае жыццё ва ўмовах акупацыі. Школа. Тэатр. Царква. Калабарацыянізм. Асноўныя калабарацыянісцкія арганізацыі і ваенныя фарміраванні на тэрыторыі Беларусі. Арганізацыя ўкраінскіх нацыяналістаў і Украінская паўстанцкая армія. Сродкі масавай інфармацыі.

Тэма 7. *Партызанская і падпольная барацьба на акупаваных тэрыторыях*

Асноўныя этапы партызанскай барацьбы. Стварэнне кіруючых органаў партызанскага руху. Дзейнасць партыйных і камсамольскіх органаў. Структура, формы і метады дзеянняў партызанскіх фарміраванняў. Партызанскія рэйды. Рэйкавая вайна. Узаемаадносіны партызан і мясцовага насельніцтва. Нацыянальна-вызваленчы характар партызанскай барацьбы. Партызанскія зоны. Быт партызан. Партызанская агітацыя. «Віцебскія вароты». Дзейнасць падпольшчыкаў. Супраціўленне ў гета і канцлагерах. Узаемадзеянне з партызанамі. Асаблівасці антыфашысцкай барацьбы ў Заходняй Беларусі. Армія Краёва. Роля партызанскага і падпольнага руху ў барацьбе з акупантамі. Удзел беларусаў у складзе саюзных армій і еўрапейскага руху Супраціўлення.

Тэма 8. *Антыгітлераўская кааліцыя*

Рэакцыя ЗША і Вялікабрытаніі на агрэсію нацысцкай Германіі супраць СССР. Міжнародныя кантакты СССР летам-восенню 1941 г. Атлантычная хартыя. Напад Японіі на ЗША. Пачатак стварэння антыгітлераўскай кааліцыі. Пытанне аб другім фронце. Лэнд-ліз. Перамогі саюзных войск у Паўночнай Афрыцы. Баявыя дзеянні на Ціхім акіяне. Баі ў Міжземнамор'і, выхад Італіі з вайны. Ураджэнцы беларускіх тэрыторый у арміях саюзнікаў. Штурм Монтэ-Касіна. Тэгеранская канферэнцыя. Аперацыя «Оверлорд».

Тэма 9. *Савецкі тыл, навука і культура ў гады вайны*

Неакупаваныя раёны СССР у гады вайны. Ваенна-прамысловае будаўніцтва. Працоўны подзвіг савецкага народа. Сацыяльна-эканамічнае жыццё. Ураджэнцы Беларусі – героі тылу. Дапамога савецкага тылу партызанам і падпольшчыкам.

Дзейнасць беларускіх дзяржаўных, навуковых і культурных устаноў у эвакуацыі. Культура Беларусі ў гады вайны. Фронтавыя агітбрыгады. Друк. Песеннае мастацтва ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны. Дакументальнае і мастацкае кіно.

Раздзел 3. Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў

Тэма 10. Карэнны пералом у Другой сусветнай вайне

Стратэгічныя планы ваюючых бакоў на 1942 г. Савецкія наступальныя аперацыі на Ржэўскім выступе. Захоп Крыма праціўнікам. Абарона Сталінграда. Бітва за Каўказ. Аперацыя «Уран». Разгром германскіх войск пад Сталінградам. Прарыў блокады Ленінграда. Курская бітва. Міжнароднае значэнне перамог савецкіх войск пад Сталінградам і Курскам. Пачатак распаду фашысцкага блока. Пачатак вызвалення тэрыторыі СССР. Бітва за Днепр. Выхад савецкіх войск да межаў БССР.

Тэма 11. Вызваленне тэрыторыі СССР ад германскіх захопнікаў

Першы этап вызвалення Беларусі. Вяртанне ўрада БССР на тэрыторыю рэспублікі. Вызваленне паўднёвых раёнаў рэспублікі зімой 1944 г. Пачатак аднаўлення вызваленых раёнаў. Вызваленне тэрыторыі СССР у 1944 г. Беларуская наступальная аперацыя «Баграціён». Узаемадзеянне партызан і насельніцтва з войскамі Савецкай арміі. Значэнне разгрому германскіх войск у Беларусі. Завяршэнне вызвалення Украіны і вызваленне прыбалтыйскіх рэспублік.

Тэма 12. Вызваленне краін Еўропы, акупаваных Германіяй. Заканчэнне Вялікай Айчыннай вайны

Два вектары вызвалення еўрапейскіх краін ад нацысцкіх захопнікаў. Вызваленне краін паўднёва-ўсходняй Еўропы. Баявыя дзеянні саюзнікаў па вызваленні заходнееўрапейскіх краін. Баі за вызваленне Венгрыі і Польшчы. Крымская канферэнцыя. Берлінская аперацыя. Сустрэча на Эльбе. Разгром германскай арміі. Капітуляцыя Германіі. Вызваленне Прагі. Патсдамская канферэнцыя.

Тэма 13. Баявыя дзеянні на Далёкім Усходзе. Заканчэнне Другой сусветнай вайны

Ваенныя дзеянні ў краінах Ціхаакіянскага рэгіёна. Уступленне СССР у вайну супраць Японіі. Манчжурская аперацыя. Бамбардзіроўка ЗША Хірасімы і Нагасакі. Капітуляцыя Японіі. Заканчэнне Другой сусветнай вайны, вынікі і ўрок. Тэрыта-

рыяльныя змены ў Еўропе. Нюрнбергскі працэс. Беларусь – адна з краін-заснавальніц ААН.

Тэма 14. Памяць пра вайну

Уклад беларусаў у разгром фашызму. Жанчыны-ўдзельніцы барацьбы на франтах і на акупаванай тэрыторыі. Удзел дзяцей і моладзі ў барацьбе супраць агрэсіі. Дзеячы культуры – удзельнікі барацьбы на франтах. Людскія і матэрыяльныя страты. Страты ўстаноў культуры БССР. Ушанаванне памяці загінуўшых. Мемарыяльныя і музейныя комплексы. Гарады-героі. Падзеі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў у творах культуры. Міжнароднае значэнне Перамогі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назвы тэм і раздзелаў	Колькасць аўдыторных заняткаў		Коль- касць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
		з іх			
		лекцыі	семі- нары		
1	Уводзіны. Перыядызацыя Другой сусветнай вайны	2			
Раздзел 1. Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў першы перыяд Другой сусветнай вайны					
2	Міжнароднае стано- вішча ў другой палове 1930-х гг.	2			
3	Пачатак і першы пер- рыяд Другой сусвет- най вайны. СССР пе- рад Вялікай Айчыннай вайной	2		2	падрыхтоўка рэфератаў і прэзентацый
Раздзел 2. Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941–1944 гг.)					
4	Пачатак Вялікай Ай- чыннай вайны. Арга- нізацыя абароны краіны	2			
5	Крах наступальнай стратэгіі Вермахта	2		2	падрыхтоўка рэфератаў і прэзентацый
6	Асноўныя рысы акуп- ацыйнага рэжыму				
7	Партызанская і пад- польная барацьба на акупаваных тэрыто- рыях	2		2	падрыхтоўка рэфератаў і прэзентацый
8	Антыгітлераўская кааліцыя		2		адказы на пытанні, падрыхтоўка прэзентацый
9	Савецкі тыл, навука і культура ў гады вайны		2		падрыхтоўка рэфератаў і прэзентацый

Раздзел 3. Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай айчыннай і Другой сусветнай войнаў					
10	Карэнны пералом у Другой сусветнай вайне	2			
11	Вызваленне тэрыторыі СССР ад германскіх захопнікаў	2			
12	Вызваленне краін Еўропы, акупаваных Германіяй. Заканчэнне Вялікай Айчыннай вайны	2			
13	Баявыя дзеянні на Далёкім Усходзе. Заканчэнне Другой сусветнай вайны	2			
14	Памяць пра вайну		2		адказы на пытанні, падрыхтоўка прэзентацый
	Разам...	22	6	6	

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ
(завочная форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назвы тэм і раздзелаў	Колькасць аўдыторных заняткаў		Форма кантролю ведаў
		з іх		
		лекцыі	семі- нары	
Раздзел 1. Савецкі Саюз і краіны свету напярэдадні і ў першы перыяд Другой сусветнай вайны				
1	Уводзіны. Міжнароднае становішча ў другой палове 1930-х гг. Пачатак і першы перыяд Другой сусветнай вайны	2		
Раздзел 2. Барацьба супраць германскай агрэсіі (1941–1944 гг.)				
2	СССР перад Вялікай Айчыннай вайной. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Арганізацыя абароны краіны	2		
3	Асноўныя рысы акупацыйнага рэжыму. Партызанская і падпольная барацьба на акупаваных тэрыторыях		2	адказы на пытанні, падрыхтоўка рэфератаў і прэзентацый
Раздзел 3. Разгром фашысцкага блока. Завяршэнне Вялікай Айчыннай і Другой сусветнай войнаў				
4	Карэнны пералом у Вялікай Айчыннай вайне. Вызваленне тэрыторыі СССР і краін Еўропы ад германскіх захопнікаў. Заканчэнне Другой сусветнай вайны	2		
	Разам ...	6	2	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. Беларусь напярэдні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны : вучэб. дапам. – Мінск : Акад. МУС Рэсп. Беларусь, 2004. – 124 с.
2. Всемирная история : в 3 ч. / О. Яновский, О. Бригадина, П. Шупляк [и др.]. – Минск, 2002. – Ч. 3. – 380 с.
3. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны): вучэб. дапам. / А. А. Каваленя, М. А. Краснова, У. І. Лемяшонак [і інш.]; пад рэд. А. А. Кавалені, М. С. Сташкевіча. – Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2004. – 231 с.
4. Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : вучэб. дапам. / А. А. Каваленя, М. А. Краснова, У. І. Лемяшонак [і інш.]; пад рэд. Ю. М. Бохана, В. Ф. Кушнера. – Мінск : Экаперспектыва, 2005. – 279 с.
5. Гісторыя Беларусі : курс лекцый : у 2 ч. / П. І. Брыгадзін, У. Ф. Ладысеў, П. І. Зялінскі [і інш.]. – Мінск : РІВШ БДУ, 2002. – Ч. 2 : ХІХ–ХХ стагоддзі / П. І. Брыгадзін [і інш.]. – 2002. – 656 с.
6. Гісторыя Беларусі: падручнік для студэнтаў устаноў, забяспечваючых атрыманне выш. адукацыі : у 2 ч. / Я. К. Новік, Г. С. Марцуль, І. Л. Качалаў [і інш.]; пад рэд. Я. К. Новіка, Г. С. Марцуля. – 2-е выд. – Мінск : Выш. шк., 2006. – Ч. 2.
7. Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне: дзень за днём. Ілюстраваная храналогія / уклад. і аўтар тэксту Я. В. Малашэвіч, фота У. А. Багданава. – Мінск : Беларусь, 2004. – 231 с.
8. *Пілецкі, В. А.* Вялікая Айчынная вайна савецкага народа (у кантэксце Другой сусветнай вайны) : канспект лекцый / В. А. Пілецкі. – Мінск : Выд-ва МІК, 2011. – 268 с.
9. Война и общество, 1941–1945 : в 2 кн. / отв. ред Г. Н. Севостьянов, Ин-т рос. истории. – М. : Наука, 2004.
10. Беларусь. 1941–1945: Подвиг. Трагедия. Память : в 2 кн. Кн. 1 / НАН Беларусі, Ин-т истории ; редкол.: А. А. Коваленя (пред.) [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2010.

Дадатковая

1. 1941 год: Страна в огне : в 2 кн. Кн. 1. Очерки. – М. : ОЛМА Медиа Групп, 2011. – 720 с.

2. 1941 год: Страна в огне : в 2 кн. Кн. 2. Документы и материалы. – М. : ОЛМА Медиа Групп, 2011. – 720 с.

3. Беларусь в первые месяцы Великой Отечественной войны (22 июня – август 1941 г.): документы и материалы / сост. В. И. Адамушко [и др.]. – Минск : НАН Беларуси, 2006. – 456 с.

4. Беларусь: памятное лето 1944 года : материалы Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 70-летию освобождения Беларуси от нем.-фашист. захватчиков (Минск, 19–20 июня 2014 г.) / Нац. акад. наук Беларуси, М-во обороны Респ. Беларусь ; редкол.: А. А. Коваленя [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2015. – 568 с.

5. Вклад белорусского народа в Победу в Великой Отечественной войне / А. М. Литвин [и др.] ; редкол.: А. А. Коваленя (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2015. – 495 с.

6. *Воронкова, И. Ю.* «Двадцать второго июня, ровно в четыре часа...»: Минск и минчане в первые дни Великой Отечественной войны / И. Ю. Воронкова. – Минск : Беларус. навука, 2011. – 265 с.

7. Вторая мировая война в истории человечества. 1939–1945 гг. : науч. сб. Материалы Междунар. науч. конф. – М. : Издатель Степаненко, 2015. – 756 с.

8. Мировая война. 1939–1945. – М. : АСТ; СПб. : Полигон, 2000. – 736 с.

9. Никто не забыт, ничто не забыто : сб. науч. материалов : (к 70-летию Победы над милитаристской Японией и окончания Второй мировой войны) / сост.: Я. П. Безлепкин, А. В. Берянев, А. П. Соловьянов ; редкол.: В. В. Данилович [и др.]. – Минск : Колорград, 2016. – 225 с.

10. Освобождение Беларуси. 1943–1944 / ред. кол.: И. И. Басик, А. А. Коваленя [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2014. – 944 с.

11. *Павлов, В. П.* Белорусы в европейском сопротивлении / В. П. Павлов. – Минск : Беларус. навука, 2015. – 479 с.

12. *Павлов, Я. С.* Советско-германские договоры 1939–1941 годов: трагедия тайных сделок / Я. С. Павлов. – Минск : БелНИИДАД, 1996. – 99 с.

13. *Павлова, С. А.* Книга и чтение в жизни партизан Беларуси / С. А. Павлова. – Минск : [б. и.], 2011. – 181, [1] с.

14. Преступления немецко-фашистских оккупантов в Белоруссии 1941–1944 / сост. : З. И. Белуга, Н. И. Каминский, А. Л. Манаенков [и др.]. – Минск : ГИ БССР, 1963. – 436 с.

15. С верой в Победу : Беларусь в Великой Отечественной войне : 100 вопросов и ответов / А. А. Коваленя, Б. Д. Долготович, Д. Н. Хромченко. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск : Беларус. навука, 2014. – 215 с.

16. Сидорцов, В. Н. Народ во Второй мировой и Великой Отечественной войне: синергетический взгляд на историю : науч. изд. / В. Н. Сидорцов, Н. А. Латышева. – СПб. : Образование-Культура, 2005. – 144 с.

17. Третьяк, С. А. Трудный путь к Победе / С. А. Третьяк. – Минск : Беларус. навука, 2015. – 287 с.

18. Туронак, Ю. Беларусь пад нямецкай акупацыяй / Ю. Туронак ; пер з пол. В. Ждановіч ; камент. А. М. Літвіна. – Мінск : Беларусь, 1993. – 236 с.

19. Этот день мы приближали, как могли... : материалы Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 70-летию Победы в Великой Отечественной войне и окончания Второй мировой войны (Минск, 7–8 мая 2015 г.). В 2 ч. Ч. 1 / Нац. акад. наук Беларуси, М-во обороны Респ. Беларусь ; редкол.: В. Г. Гусаков (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2016. – 517 с.

20. Этот день мы приближали, как могли... : материалы Междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 70-летию Победы в Великой Отечественной войне и окончания Второй мировой войны (Минск, 7–8 мая 2015 г.). В 2 ч. Ч. 2 / Нац. акад. наук Беларуси, М-во обороны Респ. Беларусь ; редкол.: В. Г. Гусаков (гл. ред.) [и др.]. – Минск : Беларус. навука, 2016. – 322 с.

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па гісторыі Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай войнаў.

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыцця вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі.

Для дыягностыкі кампетэнцыі студэнтаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў дыягностыкі:

- тэсты з выкарыстаннем заданняў адкрытай і закрытай форм па асобных раздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
- пісьмовыя заданні па асобных раздзелах дысцыпліны;
- вуснае апытанне падчас заняткаў;
- выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па распрацаваных імі тэмах;
- падрыхтоўка і абарона рэфератаў;
- калёквіумы.

Выніковая ацэнка кампетэнцый прадугледжвае правядзенне заліку.

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў накіравана на якаснае засваенне і сістэматызацыю атрыманых тэарэтычных ведаў; замацаванне практычных уменняў студэнтаў; фарміраванне самастойнай думкі; развіццё навукова-даследчых навыкаў.

Самастойная работа студэнтаў арганізавана ў адпаведнасці з вучэбным планам. Выкладчык знаёміць студэнтаў са спецыфікай той ці іншай самастойнай работы і спосабамі яе кантролю падчас уводнай лекцыі па вучэбнай дысцыпліне. Прадугледжваюцца такія формы, як падрыхтоўка студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, падрыхтоўка прэзентацый і рэфератаў і інш.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца падчас кансультацый лекцыйных і семінарскіх заняткаў.

Пытанні
для самастойнага вывучэння па вучэбнай дысцыпліне
«Вялікая Айчынная вайна савецкага народа
(у кантэксце Другой сусветнай вайны)»
для студэнтаў завочнай формы атрымання адукацыі

1. Дайце характарыстыку стану міжнародных адносін напярэдадні Другой сусветнай вайны.
2. Што прывяло да краху Версальска-Вашынгтонскай сістэмы?
3. Раствлумачце сэнс «палітыкі неўмяшання», якую праводзілі Вялікабрытанія і Францыя ў другой палове 1930-х гг.
4. Раскажыце пра пазіцыю СССР у міжнароднай палітыцы ў 1930-х гг.
5. Раствлумачце ролю Мюнхенскай дамовы 1938 г. у развіцці міжнароднай напружанасці.
6. Вызначце прычыны і абставіны ўзнікнення «польскага крызісу».
7. Вызначце асноўныя прычыны і наступствы заключэння савецка-германскіх дамоў у 1939 г.
8. Ахарактарызуйце сітуацыю ў прыбалтыйскім рэгіёне ў 1939–1941 гг.
9. Раствлумачце, чаму рэакцыю заходніх дзяржаў на агрэсію нацысцкай Германіі супраць Польшчы называюць «дзіўнай вайной».
10. Раскажыце пра савецка-фінскую вайну (лістапад 1939 – сакавік 1940 г.).
11. Раскажыце пра ўмацаванне баяздольнасці Чырвонай арміі напярэдадні германскай агрэсіі.
12. Пацвердзіце тэзіс аб мужнай абароне савецкіх пагранічнікаў летам 1941 г.
13. Вызначце значэнне абарончых баёў на тэрыторыі БССР летам 1941 г.
14. Вызначце прычыны паражэнняў і вялікіх страт Чырвонай арміі ў першы перыяд Вялікай Айчыннай вайны.
15. Калі нямецкая стратэгія «маланкавай вайны» пацярпела крах?
16. Ахарактарызуйце сітуацыю на савецка-германскім фронце ў першай палове 1941 г.

17. Раскажыце пра Сталінградскую бітву і яе гістарычнае значэнне.

18. Вызначце асноўныя рысы акупацыйнага нацысцкага рэжыму на тэрыторыі БССР.

19. Дайце характарыстыку асноўных этапаў і кірункаў супраціву захопнікам на акупаванай тэрыторыі БССР.

20. Вызначце асноўныя прычыны супрацоўніцтва з захопнікамі пэўнай колькасці грамадзян акупаваных Германіяй краін.

21. Вызначце асноўныя кірункі дзеянняў заходніх дзяржаў супраць гітлераўскай кааліцыі ў Афрыцы і на Ціхім акіяне.

22. Раскажыце пра праграму «Лэнд-ліз» і яе значэнне для барацьбы СССР супраць нацысцкай Германіі.

23. Дакажыце, што ў 1943 г. адбыўся карэнны пералом у ходзе Другой сусветнай вайны.

24. Дайце характарыстыку ваенных дзеянняў на савецка-германскім фронце летам-восенню 1943 г.

25. Вызначце і ахарактарызуйце этапы вызвалення тэрыторыі БССР.

26. Раскажыце пра вызваленне тэрыторыі СССР ад германскіх захопнікаў на працягу 1944 г.

27. Дайце характарыстыку аперацыі «Баграціён».

28. Вызначце асноўныя кірункі ваенна-палітычнага і эканамічнага супрацоўніцтва СССР з Вялікабрытаніяй і ЗША ў гады Другой сусветнай вайны.

29. Што вы ведаеце пра канферэнцыю кіраўнікоў «Вялікай тройкі»?

30. Ахарактарызуйце асноўныя праблемы вакол адкрыцця Другога фронту супраць нацысцкай Германіі.

31. Вызначце ролю Савецкай арміі ў вызваленні краін Еўропы ад германскага нацызму.

32. Раскажыце пра аперацыі саюзнікаў па антыгітлераўскай кааліцыі.

33. Што вы ведаеце пра ўдзел замежных грамадзян у савецкіх ваенных аперацыях.

34. Раскажыце пра ўдзел польскіх вайскоўцаў у барацьбе супраць нацызму.

35. Ахарактарызуйце баявыя дзеянні ў Еўропе ў 1945 г.

36. Раствлумачце абставіны і значэнне ўдзелу СССР у вайне на Далёкім Усходзе.

37. Што вам вядома пра судовыя працэсы над ваеннымі злачынцамі па выніках Другой сусветнай вайны?

38. Раскажыце пра савецкі тыл у гады вайны.

39. Раскажыце пра ролю жыхароў БССР у барацьбе супраць гітлераўскіх захопнікаў.

40. Вызначце фактары Перамогі над ворагам. Раскажыце пра страты СССР і БССР у барацьбе супраць нацызму.

41. Вызначце асноўныя вынікі і ўрокі Другой сусветнай вайны.

42. Ахарактарызуйце асноўныя кірункі захавання памяці пра падзеі 1939–1945 гг. у Беларусі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вучэбнае выданне

**ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ ВАЙНА САВЕЦКАГА НАРОДА
(у кантэксте Другой сусветнай вайны)**

*Вучэбная праграма ўстанова вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне
для ўсіх спецыяльнасцей універсітэта*

Карэктар В. Б. Кудласевіч
Тэхнічны рэдактар Л. М. Мельнік

Падпісана ў друк 2018. Фармат 60x84 ¹/₁₆.
Папера офісная. Рызаграфія.
Ум. друк. арк. 1,27. Ул.-выд. арк. 0,71. Тыраж экз. Заказ .

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў».
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/177 ад 12.02.2014.
ЛП № 02330/456 ад 23.01.2014.
Вул. Рабкораўская, 17, 220007, г. Мінск.